

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์
เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ
จังหวัดลำพูน

The Application of Buddhadhamma Principles for Promoting Performance
Efficiency of Personnel in Women and Family Development Learning Center in
Honor of The 72nd Birthday Anniversary of Her Majesty Queen Sirikit,
Lamphun Province

มนีรัตน์ ปัญญาภาค

Maneerat Punyakad

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

maneeratpunyakad@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน 3) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถจังหวัดลำพูน ดำเนินการวิจัยโดยการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) คือเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

2) หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ผู้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น พบว่า ด้านฉันทะ คือ บุคลากรต้องมีใจรักในงานและเห็นคุณค่าในงานของตนเอง ด้านวิริยะ คือ ตั้งใจและเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ คือ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะปฏิบัติให้สำเร็จและเกิดประสิทธิภาพ และด้านวิมังสา คือ การทบทวนและแก้ไขข้อผิดพลาดเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: หลักอิทธิบาทธรรม, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, บุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน

Abstract

The objectives of this article were 1) to study the performance level of personnel of the Women and Family Development Learning Center in Honor of Her Majesty the Queen's 72nd Birthday Anniversary, Lamphun Province 2) to study the relationship between the principle of influence and the performance of personnel of the Women and Family Development Learning Center in Honor of the 72nd Birthday Anniversary of the Queen Mother, Lamphun Province 3) to propose guidelines for applying Buddhist principles to enhance the performance of personnel of the Women and Family Development Learning Center in Honor of Her Majesty the Queen's 72nd Birthday Anniversary, Lamphun Province. Conduct research by mixed research are Quantitatively and Qualitatively. The statistics used in the analysis are the frequency, percentage, mean, standard deviation Pearson product-moment correlation coefficient, and content analysis techniques.

The results showed that

- 1) The opinion level regarding the performance of personnel of the Women's and Family Development Learning Center in Honor of Her Majesty the Queen's 72nd Birthday Anniversary, Lamphun found that the overall average was at a high level.
- 2) The principle of ethical behavior was positively correlated with the performance of personnel of the Women's and Family Development Learning Center in Honor of 72nd Birthday Anniversary, Lamphun Province with a statistically significant positive at 0.01 level, with a rather high level of correlation. therefore accept the hypothesis
- 3) The guideline for improving the efficiency of the personnel's performance found that the prosperous aspect was that the personnel had to love their work and saw the value in their own work; the persistence aspect was the intention and diligence in the performance; the Chitta aspect was the indomitable against obstacles Have a hard time trying to be successful and effective. and the technical aspect is to review and correct errors in order to achieve maximum efficiency.

Keywords: the principle of dharma; performance; Personnel of the Women and Family Development Learning Center in Honor of Her Majesty Queen Sirikit's 72nd Birthday Anniversary, Lamphun Province.

บทนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2564)เป็นกระทรวงที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกระทรวงภาคสังคมในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความ เป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบัน ครอบครัวและชุมชนโดยรวมส่วนราชการด้านนโยบายและการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) กรม ประชาสงเคราะห์ สังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม 2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) 3) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรี แห่งชาติ (กสส.) 4) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน กรมการพัฒนา

ชุมชน 5) การเคหะแห่งชาติ (กคช.) 6) สังกัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
7) สังกัดกระทรวงการคลัง

เพื่อเป็นองค์การและกลไกด้านสังคมในการบรรลุนโยบายของรัฐบาลที่ให้ประชาชนทุก
กลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรี ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มีความมั่นคงในการ
ดำรงชีวิตให้มีการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540
โดยบูรณาการแนวคิด ทิศทาง และการบริหารให้เป็นระบบจากภาคีทุกภาคส่วนและทุกระดับ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวฯ จังหวัดลำพูน.(2564) ได้รับการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฝึก
อาชีพสตรีจังหวัดลำพูน จากนางสายพิน นายวิชาญ พหลโยธิน เป็นที่ดินจำนวน 9 ไร่ 3 งาน
24.8/10 ตารางวา พร้อมอาคารฝึกอาชีพ 1 หลัง อาคาร โรงอาหาร 1 หลัง ศาสตราจารย์นายแพทย์
ประสงค์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิง คุณหญิงสุดศกร ตูจินดา ได้ร่วมบริจาคสร้างอาคาร
เรือนนอน อีกจำนวน 1 หลัง รวมเป็นเงิน 27 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เยาวชนสตรีที่มีฐานะ
ยากจนประสบปัญหาความเดือดร้อน และเยาวชนสตรีที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากบิดามารดา เสียชีวิต
ด้วยโรคเอดส์ ซึ่งขาดผู้อุปการะในพื้นที่ 16 จังหวัดภาคเหนือให้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ

การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับ
ที่ 14) พ.ศ.2558 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์มีการปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ โดยศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี ทั้งหมด
8 แห่ง เดิมสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้โอนมาสังกัด กรมกิจการสตรีและสถาบัน
ครอบครัว ซึ่งกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้รับการโอนภารกิจที่เกี่ยวกับงานสตรี สำนักงาน
ป้องกันและแก้ไขปัญหากการค้าหญิงและเด็ก สถานสงเคราะห์สตรี และสถานสงเคราะห์ตามกฎหมาย
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการค้าประเวณี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการที่
กำหนด และศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์
เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน”

ปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี
และครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน คือ ปัญหาการขาดแคลน

บุคลากร ทั้งในด้านปริมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน การปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าประสงค์ขององค์กรได้อย่างเต็มศักยภาพ และยังไม่สามารถลดผลกระทบจากปัญหาการว่างงาน ปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาทางด้านสังคมที่ส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพจากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรขาดประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อองค์กร

ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรที่เท่าเดิมไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น บุคลากรต้องรับภาระงานมากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง ดังนั้น บุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ทุกคน ทุกกลุ่มงาน ทุกฝ่าย ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน จึงควรตระหนักถึงข้อจำกัดนี้ ต้องปรับเปลี่ยนและหาแนวทางการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ สำเร็จผลในเวลาที่รวดเร็ว มีความผิดพลาดน้อย แต่เกิดประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุด สำหรับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแล้ว นอกจากการดำเนินการตามนโยบายด้านการเพิ่มประสิทธิภาพทรัพยากรมนุษย์และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานขององค์กรแล้ว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน จำนวน 49 คน โดยแบบสอบถามจากการหาค่าแล้วได้ค่า $IOC = 0.95$ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลจากบุคลากรจำนวน 49 คน โดยแบบสอบถามจากการหาค่าแล้วได้ค่า $IOC = 0.95$ สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางการทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 รูปหรือคนประกอบด้วย 1) พระสงฆ์ 2) ผู้บริหาร/หัวหน้ากลุ่มฝ่ายศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน 3) บุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน 4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ผู้รับบริการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนช่วยให้คำแนะนำเพิ่มเติมไปสัมภาษณ์ถึงประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, $S.D = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านค่าใช้จ่าย อยู่ในลำดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, $S.D = 0.50$) รองลงมาคือด้านเวลา ($\bar{X} = 4.22$, $S.D$

= 0.42) และด้านปริมาณงาน ($\bar{X}$ = 4.20, S.D = 0.44) ส่วนด้านคุณภาพงานอยู่ในลำดับที่น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.01, S.D = 0.48)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมมีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร
ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน ใน
เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง จึงยอมรับ
สมมติฐานการวิจัย

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา
บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน คือ

1) อยากรู้ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจช่วยเหลือทางแก้ไขปัญหาการเบกอุปกรณ์ที่ไม่สามารถเบิก
ตามระเบียบได้

2) ปรับ Mindset ของบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3) สร้างความรับผิดชอบในตนเองและหน้าที่ของบุคลากร ให้ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่
อย่างแท้จริง

4) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรและหมุนเวียนเปลี่ยนงาน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

6) สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งมั่น พยายามและคำนึงถึง
เป้าหมายสูงสุดคือประชาชนได้รับความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม

7) ในการปฏิบัติงานควรมีผู้ช่วยหรือที่ปรึกษา เพื่อช่วยให้การมองข้อบกพร่อง
ข้อผิดพลาด เพราะตัวผู้ปฏิบัติงานเองอาจจะมองไม่เห็นข้อบกพร่องของตนเอง

4. แนวทางการประยุกต์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้
การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถจังหวัดลำพูน

ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีใจรักในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความภูมิใจในงานและเห็น
คุณค่าในงานของตนเอง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ
และเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พศุพัลลภ ทิพย์เลิศ (2557) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง
“ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรกองบำรุงทางเขตลำปาง ศูนย์

บำรุงทางภาคเหนือ ฝ่ายช่างโยธา การรถไฟแห่งประเทศไทย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานต้องมีความรักต่องานที่ทำ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความมานะพากเพียรในการทำงาน เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย หมั่นพิจารณาไตร่ตรองการทำงานต่างๆ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผู้บริหารต้องมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคน เพื่อที่จะให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและสามารถต่อยอดผลงานได้ มอบโอกาสและส่งเสริมกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ดังนั้นเมื่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารมีหลักอริยาบทธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งความสุข ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่

อภิปรายผลการวิจัย

1) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยาบทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจ) ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (.667**= ค่อนข้างสูง) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน มีความพึงพอใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความยินดีและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน หากบุคลากรมีใจรักในงานของตนแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทน์ทนต์ ตรีวิเศษ (2558)** ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่า ผู้บริหารและครูควรมีการส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมปลูกจิตสำนึกให้รักการทำงานและรักงานมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน เลือกบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสมกับงานนั้นๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) ด้านวิริยะ(ความเพียรพยายาม) ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (.595**= ปานกลาง) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริ

และครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน มีความขยันหมั่นเพียรมีความ
พร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง มีความ
สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินกฤต จิรวโส(รูปสะอาด) (2561) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การ
ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านตุม ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” พบว่า วิริยะ คือ กำจัดความเกียจคร้าน
ทำให้งานต่อเนื่อง เช่น นักเรียนมีงานที่ครูผู้สอนสั่งการบ้านแล้วส่งให้ครบตามจำนวน นักเรียนไม่เกียจ
คร้านต่อหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาทุกระดับควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา
ในรูปแบบต่างๆ

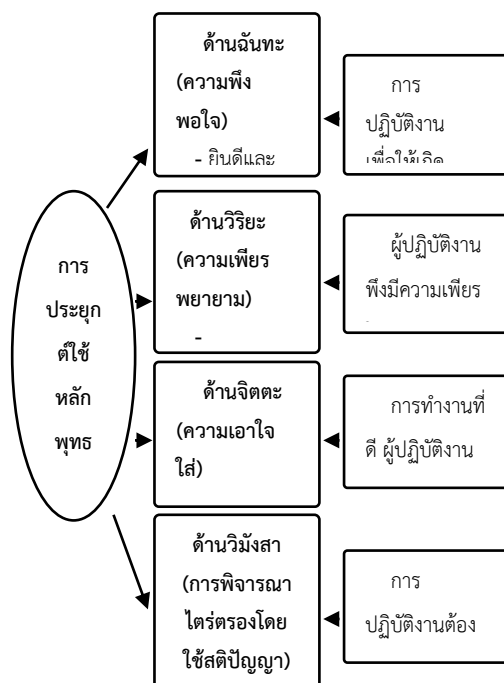
3) ด้านจิตตะ(ความเอาใจใส่) ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกใน
ระดับค่อนข้างสูง (.745**= ค่อนข้างสูง) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริ
และครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
ได้รับมอบหมาย ห่วงเทเอาใจใส่ในงานของตน ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และ
ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา มอบหมายงานให้ชัดเจนและติดตามงานอยู่เสมอ มีความ
สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระรุ่งตะวัน ส่วโร(เกษรสว่าง) (2561) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การ
ประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารงานของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ
จังหวัดอุดรธานี” พบว่า การนำหลักธรรมที่สำคัญมาประยุกต์ได้ดังนี้ ซึ่งสามารถนำมาปฏิบัติได้ง่ายใน
การบริหารจัดการในการพัฒนาองค์กรและตัวบุคคลได้ดียิ่งขึ้น ด้านข้อเสนอแนะพบว่า การประยุกต์ใช้
หลักอิทธิบาท 4 นั้น เพื่อให้เห็นความสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ การบริหาร การจัดการ และ
การเรียนรู้ ซึ่งรัฐบาลหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบด้านการศึกษาของไทยควรกำหนดให้การเรียนการศึกษาทุ
กระดับ ควรมีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 แก่นักเรียนนักศึกษา ตลอดจนบริษัท ห้าง
ร้านต่างๆ ทุกสาขาอาชีพ ก็ควรมีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้วยเช่นกัน

4) ด้านวิมังสา(การพิจารณาไตร่ตรองโดยใช้สติปัญญา) ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมี
ความสัมพันธ์ เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (.745**= ค่อนข้างสูง) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของศูนย์
เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน มี
กระบวนการทบทวน ตรวจสอบการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ มี

สติปัญญาในการปฏิบัติงานตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายนิพนธ์ โอภาษี (2557)** ซึ่งได้
 ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้วเหนือ
 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า การบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็น
 ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหา
 ข้อเสนอแนะองค์กรและคณะผู้บริหารควรบริหารงานโดยนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์และบูรณา
 การกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและนำมาซึ่งประโยชน์สุข
 ของคนในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
 ของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ
 จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สรุปได้คือ บุคลากรของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูนสามารถประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นการบ่งชี้ถึงการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม คือ ฉันทะ(ความพึงพอใจ) วิริยะ(ความเพียรพยายาม) จิตตะ(ความเอื้อใจใส่) และวิมังสา(การพิจารณาไตร่ตรองโดยใช้สติปัญญา) ซึ่งการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและผลของการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ เพราะอิทธิบาทธรรมช่วยให้บุคลากรมีความมั่นใจในการที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

บุคลากรควรมีความรักในงานที่ตนได้รับผิดชอบและปฏิบัติ โดยคิดเสมอว่างานที่ตนได้ปฏิบัติเป็นส่วนขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรและตัวของบุคลากรเอง มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ สิ่งอันใดไม่รู้ต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ควรนิ่งเฉย เพราะความเพียรพยายามจะช่วยให้การทำงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เมื่อได้รับมอบหมายงานแล้ว บุคลากรต้องจัดสรรเวลาและจัดทำแผนการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีแบบแผนและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จในแต่ละขั้นตอน และบุคลากรต้องสรุปผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และนำข้อปัญหา อุปสรรคมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาหลักประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักพุทธธรรม โดยทำการศึกษาว่ามีหลักพุทธธรรมข้อใดบ้างที่สามารถนำมาปรับใช้กับการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงศึกษาว่ามีปัจจัยข้อใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน และควรศึกษาถึงแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี

และครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, *ประวัติกระทรวง*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=4 (11 มกราคม 2564).
- พระมหาชินกฤต จีรวโส(รูปสะอาด). (2561). การประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตุม ตำบลบ้านจันทน์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระรุ่งตะวัน ส่วโร(เกษรสว่าง). (2561). การประยุกต์หลักอริยบท 4 กับการบริหารงานของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พศุพัลลภ ทิพย์เลิศ. (2557). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอริยบทธรรมของบุคลากรกองบำรุงทางเขตลำปาง ศูนย์บำรุงทางภาคเหนือ ฝ่ายช่างโยธา การรถไฟแห่งประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นันท์นัทธฉัตร ศรีวิเศษ. (2558). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิพนธ์ โอภาสี. (2557). การบริหารงานตามหลักอริยบท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน, *ข้อมูลองค์กร*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.dwf72.go.th/about.php> (20 มกราคม 2564)